

Tukiliiton tavoitteet ja tuki tukipiirien ja –yhdistyksien toimintaan sote-muutoksessa

Tiekartta alueellisen vaikuttamisen
tueksi

Tukiliitto

Ohje tämän tiekartan lukemiseen

- mukaillen järjestöjen yhteistä tiekarttaa / SOSTE

Jatkossa vasemmalla olevat

- Kirjaukset ovat järjestöjen yhteisestä tiekartasta, joka on osa yhteistyön strategista suunnitelmaa
- Järjestöjen tiekartassa taustalla on STM:n kansallisen toimeenpanon tiekartta.

Jatkossa oikealla eli laatikossa olevat Tukiyhdistyksille ja -piireille:

- Kirjauksista muodostuu Tukiliiton tukiyhdistysten ja -piirien toimijoiden tiekartta alueellisen vaikuttamistyön pohjaksi.
- Tiekartta antaa tuen vaikuttamistyöryhmien vaikuttamissuunnitelman pohjaksi – suuntaviivaa työryhmän käytännön työlle.
- **Vaiheet** viittaavat dian 3 kaavion vaiheisiin

Pohjana käytetty Järjestöjen yhteistä tiekarttaa:

<https://www.soste.fi/uutinen/jarjestojen-sote-uudistuksen-vaikuttamisen-paikat-listaava-tiekartta-valmistui/>

Tiekartan aikataulutuksen pohja

Alueellinen tiekartta hyvinvointialueiden perustamiseen ja järjestämisvastuun siirtymiseen

Oleellista on aikajana ja se, että kaikkea valmistelua tehdään eri tahoilla yhtäaikaisesti.

Hallinto, talous ja tukipalvelut:

Hallinnon rakenteet ja toimitilat

- Järjestöjen näkyvyyden lisääminen ja vaikuttaminen hyvinvointialueiden väliaikaiseen valmistelutoimielimeen VATEen
  - Järjestöjen kuuleminen hyvinvointistrategioiden valmistelussa
  - Kootaan alueilta järjestöille yhteisiä asioita, joista luodaan sisällöllisesti yhteisiä viestejä ja niiden pohjalta esitetään strategiatyöhön järjestökirjauksia.
- Järjestöjen käytössä oleviin toimitiloihin liittyvä sopimuksellisuus, muut sopimukset
  - Seurataan sopimusten siirron valmistelua
  - Alueilla toimivien yhteistyörakenteiden herättelyä tilojen käytön jatkuvuuden turvaamiseen.
- Tukipiirit ja –yhdistykset seuraavat alueellisten strategioiden valmistelua ja reagoivat niihin järjestöverkostoittain.
  - Tukiliitosta saa tukea alueelliseen vaikuttamistyöhön hyvinvointialueittain nimetyille vaikuttamistyöryhmille
    - Vaikuttamisen verkkotreffit, joka 2. kk
    - Substanssialan sisällöllinen tuki (teamsin tiimi)
    - Aluekoordinaattoreiden tuki
    - Koulutukset tms.
- Tukipiirit ja -yhdistykset seuraavat alueellisesti yhdistystilojen käytön turvaamista alueellisten järjestöverkostojen kautta.
  - Tähän vaikutetaan järjestöverkostoissa yhteisesti

Vaiheet 3 ja 4

Hallinto, talous ja tukipalvelut:

Demokratia ja osallisuus

- Varmistetaan, että järjestöedustus on mukana hyvinvointialueen yhteistyörakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.
  - Varmistetaan hyvinvointialueiden osallisuusstrategioissa järjestöjen näkyvyys
    - Tuetaan hyvinvointialueen järjestöneuvottelukuntien ym. rakenteiden vaikuttamistyötä osallisuusvalmistelussa (aloitejärjestelmät, asukas- ja asiakaskyselyt)
  - Aluevaalit
    - Vaikutetaan ehdokkasiin monin eri tavoin yhteisillä kärjillä, joiden keskiössä on järjestöjen monimuotoinen ja resurssiviisas sote- ja hytetoiminta.
- Jäsenyhdistystemme edustajat ovat mukana ja kuulolla järjestöyhteistyön kautta hyvinvointialueidensa suunnittelussa ja toteutuksessa.
  - Vaikuttamistyöllä varmistetaan, että osallisuusstrategioissa näkyy aito osallistumisen mahdollisuus ja tarvittava tuki osallistumiseen.
  - Jäsenyhdistystemme edustajat pitävät aluevaaleissa valitut aluevaltuustojen jäsenet tietoisina kehitysvammaisten ihmisten elämän eri näkökulmista ja heidän palveluiden ja arjen osallisuuteen liittyvistä vaikuttamisen tarpeista.

Vaiheet 3 ja 4

Hallinto, talous ja tukipalvelut:

Sopimukset

- Nykyisten kunta-avustusten sekä kumppanuustoiminnan jatkuvuuden turvaamisen toimet yhteistyössä hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen kanssa.
  - Järjestöjen Sote-muutostuessa tehdään kysely/selvitys nykykäytännöistä.
  - Muutostuelta tulossa ehdotuksia/suosituksia/malleja toimintaedellytysten turvaamiseksi.
  - Viestinnällisiä ulostuloja ja VATE-tapaamisia toimintamallien käyttöönottoon hyvinvointialueilla ja kunnissa.
- Yhteistyössä järjestöverkostojen kanssa tukiyhdistykset ja –piirit vaikuttavat siihen, että kunta-avustukset ja tukiyhdistysten ja -piirien toimintaedellytykset turvataan.
  - Kunta / hyvinvointialue avustukset
  - Tukiyhdistysten ja -piirien toimintaedellytykset mm. tilojen käytön osalta

Vaiheet 3 ja 4

Johtaminen ja osaaminen:

Kyvykkyydet

- Järjestöjohtamisen, vaikuttamistyön ja muutoksien hallinnan tuki
  - Hyödynnetään SOSTEn ja verkostojärjestöjen webinaareja ja koulutuksia
  - Kannustetaan järjestöjen yhteistyörakenteita ym. toimenpiteisiin, joiden avulla voidaan kertoa sote-ammattilaisille järjestöjen toiminnasta ja erityisosaamisesta
  - Kannustetaan järjestöjä osallistumaan sote-valmistelussa työpajoihin sekä työryhmätyöskentelyihin
  - Kannustetaan hyödyntämään kokemusasiantuntijuutta
- **Tukiliiton konkreettinen tuki tulee hyvinvointialuittain nimetyille vaikuttamistyöryhmille, joka koordinoi alueellista vaikuttamista.**
- **Tämän lisäksi**
  - Tukiliitto tiedottaa järjestöyhteistyön koulutuksista – seuraa Tukiliiton yhdistystoiminta face palstaa
  - Tukiliitto kannustaa jäsenistöä osallistumaan alueellisiin järjestö- ja yhteistyöverkostoihin (sote / vammaisalan järjestöt)
  - Tukiliitto kannustaa jäsenistöä osallistumaan alueen työpajoihin ja tilaisuuksiin sekä asettamaan ehdokkaita työryhmiin.
  - Tukiliitto kannustaa
    - pitämään esillä kokemusasiantuntijuutta
    - osallistumaan tarvittavan tuen kanssa erilaisiin työpajoihin ja tilaisuuksiin.

Vaiheet 3 ja 4

Johtaminen ja osaaminen:

Tietojohdaminen ja tietopohjat

- Järjestötiedon yhdenmukainen kerääminen ja tietotuotanto hyvinvointialueilla ja kansallisesti
  - Sote-järjestöjen muutostuelta tulossa kyselyjä ja selvityksiä
  - SOSTEn tutkimuksen tarjoaman tiedon hyödyntäminen
- VATElle ja aluevaltuustolle on tarjota järjestötietoutta; kansallista ja alueellista
  - Alustat, yhteiset rajapinnat ja tietoarkkitehtuuri
  - Rekisterit ja tilastot
- Tukiliitosta välitetään hyvinvointialuittain nimetyille vaikuttamistyöryhmille mahdollisia järjestöjen sote-muutostuen kyselyjä/selvityksiä sekä tulevaa tutkimustietoa hyvinvointialueittain.
- Tukiyhdistykset ja -piirit tekevät palvelukuvauksen yhdistystoiminnastaan → alueellisiin verkostoihin tiedoksi ja sotekeskusten käyttöön.
  - Hyvinvointialueittain on käytössä erilaisia toimeksi.fi alustalla toimivia sivustoja.
  - Aluekoordinaattorilta saa palvelukuvauksen mallipohjan/ esimerkikuvauksen tähän tueksi.

Vaiheet 3 ja 4

Johtaminen ja osaaminen:

Viestintä, osallisuus ja demokratia

- Järjestöjen sote muutostuen viestintäsuunnitelman toteuttaminen
  - Noudatetaan erillistä suunnitelmaa ja viestinnän sisältökalendaria.
- Alueellisen vaikuttamisen viestintä/vaikuttamissuunnitelma on erillinen suunnitelma.
- Toteuttaja: hyvinvointialueen vaikuttamistyöryhmä (tukipiirin tai alueen tukiyhdistysten nimeämä työryhmä).
  - Tukiliitosta saa suunnitelmapohjan
  - Aluekoordinaattori tukee vaikuttamistyöryhmää tarvittaessa suunnitelman tekemistä.

Vaiheet 3 ja 4

Johtaminen ja osaaminen: Yhteistyö ja verkostot

- Järjestöjen mukaan pääsy vuosittaisiin neuvotteluihin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä ja yhteistyöstä.
  - Sote-muutostuella tulossa ehdotuksia/suosituksia/malleja yhteistyön toteuttamiseen.
- Järjestöillä on verkostojen ja vertaistuen hyödyntämiseen hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja.
  - Jaetaan aktiivisesti sekä olemassa olevia että kehitteillä olevia hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja.
- Järjestöverkostojen kautta tukipiiri- ja -yhdistyседustajilla on pääsy alueellisiin yhteistyö-neuvotteluihin ja tieto asiasisällön tilanteesta sekä ajankohtaisuudesta.
- Yhteistyössä Tukiliiton kanssa tukipiirit- ja -yhdistykset jakavat hyviä käytäntöjä alueellisissa verkostoissa toimimisesta esim:
  - Tukiliiton yhdistystoiminta -face
  - Vaikuttamisen verkkotreffit järjestetään n. 2kk välein.
  - Alueellisen vaikuttamisen teams tiimi (vaikuttamistyöryhmien edustajat)
  - Tukiliiton nettisivut

Vaiheet 3 ja 4

Palveluiden järjestäminen:

Yhteistyö sekä osallisuus

- Järjestöjen hyte-toiminta hyvinvointialueilla ja kunnissa
  - Tehdään yhteistyötä hyvinvoinnista ja järjestöistä vastaavien yhdyshenkilöiden sekä hyte-ryhmien kanssa hyvinvointialueilla ja kunnissa.
  - Korostetaan järjestöjen roolia osallisuusmahdollisuuksien rakentajina.
- Tukiyhdistykset tietävät kuntien ja vaikuttamistyöryhmät tietävät hyvinvointialueiden hyte-työstä vastaavat yhteyshenkilöt ja ovat heihin paikallisessa ja alueellisessa vaikuttamisessa yhteydessä. Tehdään yhteistyötä.
- Tukiyhdistysten ja –piirien edustajat vaikuttavat verkostoissa kunta- ja aluetasolla hyte-toimintaan huomioiden erityisesti kehitysvammaisten ihmisten näkökulmat.

Vaiheet 4 ja 5

Vaiheet 4 ja 5

Yhdyspinnat:

Yhteistoiminta eri rajapinnoilla

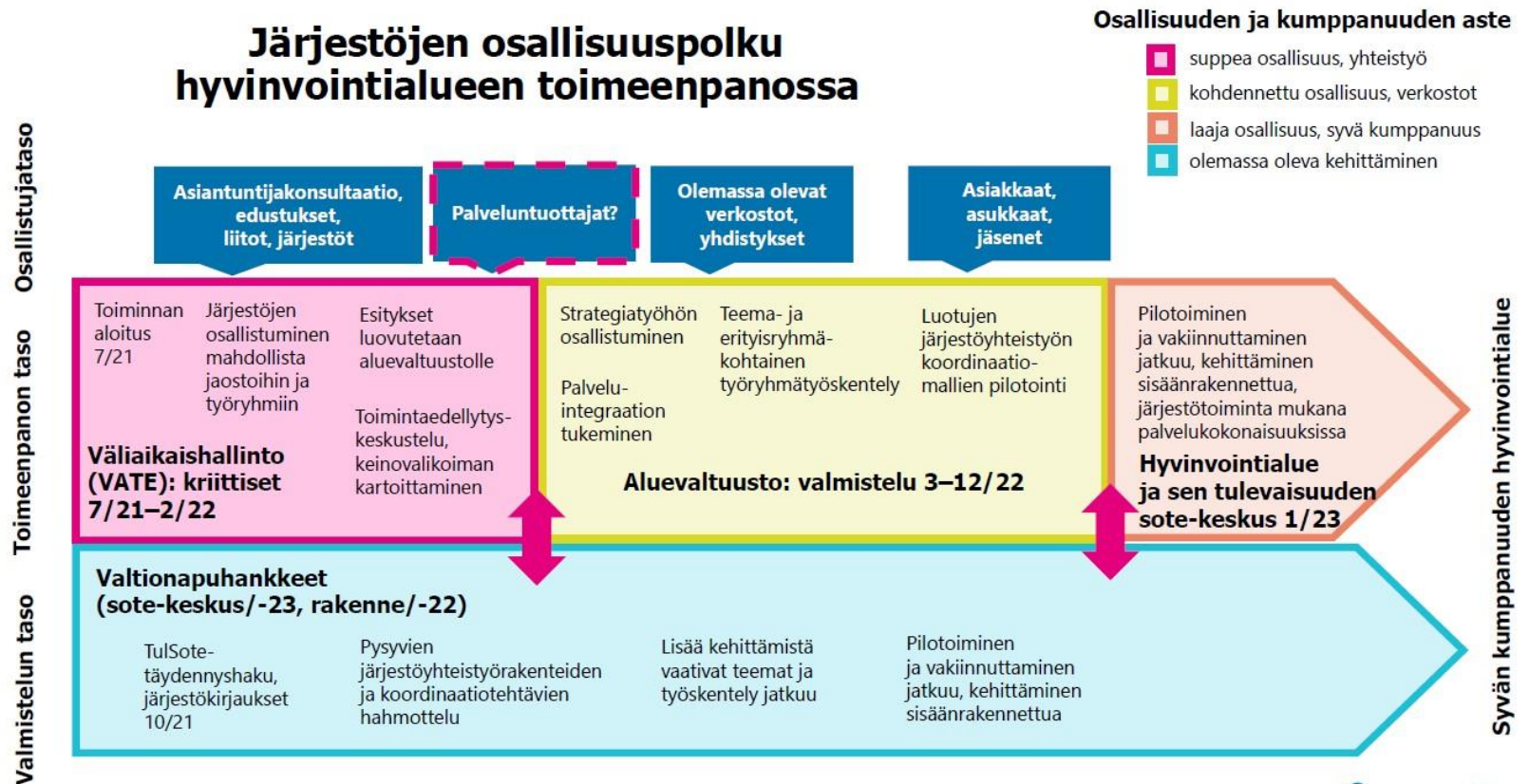
- Järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnoilla
  - Järjestöt mukaan uusiin yhteistyörakenteisiin
    - Vaikutetaan uusiin rakenteisiin niin, että järjestöt ovat mukana vuosittaisissa HVA:n ja kuntien ym. Sidosryhmien neuvotteluissa
  - Järjestöjen rooli, toiminta ja palvelut hyvinvointialueen palvelustrategiassa
    - Vaikutetaan strategiatyöhön
  - Järjestöjen hyte-toiminta hyvinvointialuilla ja kunnissa
    - Järjestöjen rooli hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden toimeenpanosuunnitelmissa
- Tukiyhdistykset ja -piirit sekä vaikuttamistyöryhmät ovat tietoisia yhdyspinnoilla käytävästä keskustelusta ja tulevista yhteistyörakenteista omilla hyvinvointialueillaan.
  - Tukipiirien nimeämät vaikuttamistyöryhmät vaikuttavat järjestöyhteistyössä hyvinvointialueiden eri strategioihin esimerkiksi palvelustrategiaan ja alueen hyte-suunnitelmaan.

Järjestöjen osallisuuspolku - tueksi hahmottamaan hyvinvointialueen toimeenpanon vaiheita

Järjestöjen osallisuuspolku hyvinvointialueen toimeenpanossa

Lähde: Järjestöasiantuntija Niina Salo-Lehtinen, Järjestöjen sote-muutostuki
Etelä-Pohjanmaa | Kanta-Häme | Pirkanmaa

#ihmisenote

Kaavion avaaminen seuraavassa diassa!

Järjestöjen osallisuuspolku hyvinvointialueen toimeenpanossa, selite

- Osallisuuspolku kuvaa aikajanana vasemmalta oikealle eri osallisuustasojen vaihteita.
- Osallisuustason vaiheet kuvattu vasemmalla; osallistujataso (järjestöt, yhdistykset, asukkaat yms.), toimeenpanotaso (VATE, aluevaltuustot, hyvinvointialueet) ja valmistelutaso (hankkeet)
- Osallisuuden aste on kuvattu kaaviossa eri väreillä. Värien erot: yhteistyön, verkostojen, kumppanuuden ja jatkuvan kehittämisen asteet
- Lopputulemana: syvä kumppanuus hyvinvointialueilla, josta työ jatkuu yhteiskehittämisenä eteenpäin.

